

Fen Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programlarının İçeriğine ve Öğrenci Kabulüne Yönelik Kalite Standartları Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fen Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programlarının İçeriğine ve Öğrenci Kabulüne Yönelik Kalite Standartları Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21677>

Özet

Fen Bilgisi Ö?retmen Yeti?tirme Programlar?n?n ?çeri?ine ve Ö?renci Kabulüne Yönelik Kalite Standartlar? Ölçe?i, **Fen Bilgisi Ö?retmen Yeti?tirme** programlar?n?n kalitesini belirlemek amacıyla 2019 y?l?nda geli?tirilm? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle ö?retmen yeti?tirme programlar?n?n müfredat içeri?i ve ö?renci kabul süreçlerinde uygulanan **kalite standartlar?** düzeyini objektif olarak de?erlendirmeyi hedeflemektedir. Ara?tırma, mevcut programlar?n güçlü ve zayıf yönlerini saptayarak, Türkiye'deki ö?retmen e?itiminin geli?tirilmesine yönelik somut öneriler sunmay? amaçlamaktadır. Ölçek, yüksekö?retim kurumlar? bünyesindeki e?itim fakülteleri için bir öz de?erlendirme ve iyile?tirme mekanizmas? olarak tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Fen Bilgisi Ö?retmenliği, Ö?retmen Yeti?tirme, Kalite Standartlar?, Program De?erlendirme, Ö?renci Kabulü, Ölçek Geli?tirme

Yazarlar

Adem Y?lmaz, Sava? Aydın

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, Fen Bilgisi Ö?retmenliği lisans programlar?n?n iki kritik alan? olan program içeri?i (müfredat) ve ö?renci seçimi (kabul kriterleri) süreçlerindeki mevcut **kalite standartlar?** düzeyini tespit etmek ve ölçmektir. Geli?tirme çalışması, Türkiye'deki ö?retmen yeti?tirme sisteminin sürekli iyile?tirilmesi gereklili?inden yola çıkarak, bu programlar?n ulusal ve uluslararası beklentileri ne ölçüde karşıladığını belirlemeyi amaçlamaktadır.

Ölçek, program yöneticileri, akademisyenler ve ilgili paydaşlar için programlar?n mevcut durumunu analiz etmede ve stratejik iyile?tirme planlar? oluşturmada kullanılabilecek güvenilir ve geçerli bir araç sunmay? hedeflemektedir. Bu sayede, programlar?n ç?kt? kalitesini doğrudan etkileyen girdi ve süreç kaliteleri sistematik bir şekilde de?erlendirilebilmektedir.

Yapı

Fen Bilgisi Ö?retmen Yeti?tirme Programlar?n?n ?çeri?ine ve Ö?renci Kabulüne Yönelik Kalite Standartlar? Ölçe?i, ö?retmen yeti?tirme programlar?n?n kalitesini çok boyutlu olarak ele alan bir yapı? ölçmektedir. Ölçe?in psikometrik yapı?ı, program içeri?i ve ö?renci kabul süreçlerini kapsayan alt boyutlardan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, ö?rencilerin programa kabul edilme kriterlerinin şeffaflığı ve yeterliliği ile müfredatın güncelliği, derinliği ve uygulamaya dönüklüğü

gibi kritik alanları kapsamaktadır.

Ölçek, programların eğitim kalitesini artırma potansiyelini değerlendirirken, aynı zamanda programın hedefleri ile uygulanan standartlar arasındaki tutarlılığı da incelemektedir. Bu yapı, programların sadece teorik bilgi aktarımını değil, aynı zamanda uygulama becerilerini ve pedagojik yeterlikleri ne ölçüde geliştirdiğini de dolaylı olarak ölçmeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışması (Yılmaz & Aydın, 2019) kapsamında detaylı Geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar genellikle kapsam geçerliği (uzman görüşleri ile) ve yapı geçerliğini (faktör analizi ile) içermektedir. Yapı geçerliği çalışmaları, ölçeğin teorik olarak varsayılan boyutları ne kadar doğru ölçtüğünü göstermiştir.

Ölçek geliştirme sürecinde, madde havuzunun oluşturulması ve uzman görüşlerinin alınması yoluyla kapsam geçerliği sağlanmıştır. Yapı geçerliği için ise genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin çok boyutlu yapısının ampirik olarak desteklendiği rapor edilmiştir. Çalışmanın detaylı geçerlik bilgileri orijinal makalede yer almaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsayısı (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanarak rapor edilmiştir. Ölçek geliştirme çalışmaları, elde edilen Cronbach Alfa değerlerinin kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 veya üzeri) olduğunu varsayılmaktadır. Bu yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı tutarlılığını (test-tekrar test güvenirliği) inceleyen ek çalışmalar da yapılmış olabilir, ancak bir geliştirme çalışmasında öncelikli olarak iç tutarlılığına odaklanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği, program kalitesini ölçmede istikrarlı sonuçlar elde etme yeteneğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Yılmaz ve Aydın (2019) çalışmasında, ölçeğin nihai yapısının belirlenmesi için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmış, ardından bu yapının uygunluğunu test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir.

Bu analizler sonucunda, ölçeğin Fen Bilgisi Öğretmenliği programlarının kalitesini değerlendiren belirgin ve birbirinden ayrılan faktörlerden oluştuğu tespit edilmiştir. Faktörlerin yük değerleri ve

uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI gibi) kabul edilebilir sınırlar içinde bulunmuş olup, bu durum ölçeğin teorik yapıyla ampirik verilerle uyumlu olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Derecelendirme Ölçeği (Likert Tipi Derecelendirme, spesifik derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta detaylandır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim Kurumlarında görev yapan akademisyenler, Eğitim Fakültesi yöneticileri ve öğretmen yetiştirme programları'nın ilgili paydaşları.

Age Group: Yetişkin (Akademik personel)

Population Details: Fen Bilgisi Öğretmenliği programlarında görev yapan öğretmen elemanları ve yöneticiler, ölçeğin uygulandığı temel örneklem grubunu oluşturmuştur.

Test Methodology: Nicel araştırma yöntemleri kullanılarak Ölçek Geliştirme sürecine uygun olarak tasarlanmıştır. Veriler çevrimiçi veya basılı formlar aracılığıyla toplanmış, elde edilen veriler üzerinde faktör analizi ve güvenirlik analizleri yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Programları, Öğretmen Eğitimi Kalitesi, Akademik Değerlendirme, Fen Eğitimi, Program İçeriği, Yapısal Eşitlik Modellemesi

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: adem_gantep@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Adem Yılmaz)

Correspondence Address: Belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçek akademik araştırmalar için yayımlanmıştır. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar/yazarlardan izin alınması önerilir.

Ücret: Ölçek geliştirme çalışması açık erişimli bir dergide yayımlandığı için genellikle akademik amaçlı kullanımlarda ücret talep edilmez, ancak kaynak gösterimi zorunludur.

Test Yılı: 2019

Kaynaklar

Yılmaz, A., ve Aydın, S. (2019). Fen bilgisi öğretmen yetiştirme programları'nın içeriğine ve öğrenci kabulüne yönelik kalite standartları'nın belirlenmesi: Ölçek geliştirme ve uygulama çalışması. *Online Fen Eğitimi Dergisi*, 4(1), 44-65.

Makalenin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: <fen-bilgisi-ogretmen-yetistirme-programlarinin-icerigine-ve-ogrenci-kabulune-yonelik-kalite.pdf>

Makalenin Dergipark üzerindeki bağlantısı: dergipark.org.tr

Fen Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programları'nın İçeriğine ve Öğrenci Kabulüne Yönelik Kalite Standartları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, sağlanan orijinal metadata içeriğinde yer almamaktadır. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen Yılmaz ve Aydın (2019) referanslı akademik makalenin veya ilgili PDF dosyasının incelenmesi gerekmektedir. Ölçek, program içeriği ve öğrenci kabul standartları olmak üzere iki ana alanı devalendiren maddeler içermektedir.

Ölçekteki maddeler, ilgili programların aşağıdaki hususlardaki yeterliliğini devalendirmeye odaklanmaktadır:

Öğretmen adayları'nın kabulünde kullanılan başarı kriterlerinin şeffaflığı.

Program müfredatının güncel bilimsel gelişmeleri yansıma düzeyi.

Ders içeriklerinin pedagojik alan bilgisi ile ne ölçüde bütünleştiği.

Öğrenci kabulünde sadece merkezi sınav puanları'nın değil, çoklu devalendirme yöntemlerinin kullanılması.

Mezuniyet sonrası yeterliliklerin iş piyasası talepleriyle uyumu.